

Literatura źródłowa

Abbt Thomas, *Leben und Charakter Alexander Gottlieb Baumgartens*, [w:] Thomas Abbts weil. Gräfl. Schaumburg-Lippischen Hof- und Regierungsraths vermischte Werke, vierter Theil welcher vermischte Aufsätze enthäl, mit Königl. Preussisch. Churfürstl. Branderburgischen und Chursächsischen Freyheiten, Berlin – Stettin 1780.

Arnauld Antoine, Nicole Pierre, *Logika czyli sztuka myślenia*, przeł. i wstęp S. Romahnowa, PWN, Warszawa 1958.

Arystoteles, *Etyka nikomachejska*, [w:] tegoż, *Dzieła wszystkie*, t. 5, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995.

Arystoteles, *Kategorie*, [w:] tegoż, *Dzieła wszystkie*, t. 1, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1990.

Arystoteles, *Metafizyka*, [w:] tegoż, *Dzieła wszystkie*, t. 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.

Arystoteles, *O duszy*, [w:] tegoż, *Dzieła wszystkie*, t. 3, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.

Arystoteles, *O ruchu*, [w:] tegoż, *Dzieła wszystkie*, t. 4, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993.

Arystoteles, *Poetyka*, przeł. i oprac. H. Podbielski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1983.

Arystoteles, *Retoryka*, [w:] tegoż, *Dzieła wszystkie*, t. 6, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.

Arystoteles, *Topiki*, [w:] tegoż, *Dzieła wszystkie*, t. 1, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1990.

Batteux Charles, *Zasady literatury*, przeł. M. Walecka-Garbalińska, [w:] *Europejskie źródła myśli estetyczno-literackiej polskiego Oświecenia. Antologia wypowiedzi pisarzy francuskich, niemieckojęzycznych i angielskich 1674–1810*, oprac. T. Kostkiewiczowa, Z. Goliński, Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa 1997.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Acroasis logica* (1761), Hildesheim 1973, [w:] Christian Wolff, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, III, t. 5.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Ästhetik*, übersetzt v. D. Mirbach, lateinisch-deutsch, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2007.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Ästhetik-Vorlesungsmitschrift*, [w:] Bernhard Poppe, Alexander Gottlieb Baumgarten: Seine Bedeutung und Stellung in der Leibniz-Wolffischen Philosophie und seine Beziehungen zu Kant. Nebst Veröffentlichung einer bisher unbekanntenen Handschrift der Ästhetik Baumgartens, Buchdruckerei R. Noske, Borna – Leipzig 1907. Baumgarten Alexander Gottlieb, *Die Vorreden zur Metaphysik*, übersetzt u. mit einer Einleitung v. U. Niggli, Klostermann, Frankfurt a. M. 1999.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Dissertatio chorographica inauguralis, notiones superi et inferi, indeque adscensus et descensus in chorographiis sacris occurrentes, evolvens quam ex amplissimi philosophorum ordinis decreto [...]*, Halle 1735.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Ethica philosophica* (1763), Georg Olms, Hildesheim – New York 1969.

Baumgarten, Alexander Gottlieb, *Gedanken von vernünftigen Beyfall auf Akademien* (1740), [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. *Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte*, A. Aichele, D. Hirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meier Verlag, Hamburg 2008.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Initia Philosophiae Practicae. Primae Acroamatice*, Halle 1760.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Ius naturae [Dictata iuris naturae ad Koeleri exercitationes iuris naturalis]*, Halae Magd. 1763.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Meditationes philosophicae de nonnullis ad poema pertinentibus* (*Philosophische Betrachtungen über einige Bedingungen des Gedichtes*), übersetzt u. mit einer Einleitung hrsg. v. H. Paetzold, lateinisch-deutsch, Felix Meiner Verlag, Hamburg 1983 [= Baumgarten, Alexander Gottlieb, *Reflections on Poetry*, transl. by K. Aschenbrenner, W.B. Holther, University of California Press, Berkeley – New York 1954].

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Metaphysica*, Halae – Magdeburgicae 1739.

Baumgarten, Alexander Gottlieb, *Metaphysica* (1779), Georg Olms, Hildesheim 1963 [=Baumgarten, Alexander Gottlieb, *Metafizyka*, przeł. J. Surzyn, Wydawnictwo Marek Derewiecki, Kęty 2012].

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Metaphysik*, ins Deutsche übersetzt von G.F. Meier, mit einer Einführung, einer Konkordanz und einer Bibliographie der Werke A.G. Baumgartens von D. Mirbach, Scheglmann, Jena 2004.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Philosophische Briefe von Aletheophilus. 2. Brief*, [w:] tegoż, *Texte zur Grundlegung der Ästhetik*, H.R. Schweizer (hrsg.), lateinisch-deutsch, Felix Meiner Verlag, Hamburg 1983.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Philosophische Briefe von Aletheophilus. 3. Brief*, 1741.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Philosophia generalis. Edidit cum dissertatione prooemiali de dubitatione et certitudine* J.Chr. Foerster (1770), Georg Olms, Hildesheim 2002.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Sciagraphia encyclopaediae philosophicae*, Halle 1769.

Baumgarten Alexander Gottlieb, *Texte zur Grundlegung der Ästhetik*, H.R. Schweizer (hrsg.), lateinisch-deutsch, Felix Meiner Verlag, Hamburg 1983.

Bilfinger Georg Bernhard, *De harmonia animi et corporis humani maxime praestabilita*, Hildesheim 1982, [w:] Christian Wolff, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, III, t. 21.

Bilfinger Georg Bernhard, *Dilucidationes philosophicae de Deo, anima humana, mundo, et generalibus rerum affectionibus* (1725), Hildesheim 1982, [w:] Christian Wolff, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, III, t. 18.

Breitinger Johann Jakob, *O naśladownictwie natury*, [w:] *Filozofia niemieckiego Oświecenia, wyboru dokonali oraz wstępem poprzedzili* T. Namowicz, K. Sauerland, M.J. Siemek, PWN, Warszawa 1973.

Cycon, Rozmowy tuskulańskie, przeł. i objaśnieniami opatrzył E. Rykaczewski, Hachette, Warszawa 2009.

Descartes René, Medytacje o pierwszej filozofii. Zarzuty uczonych mężów i odpowiedzi autora. Rozmowa z Burmanem, przeł. M. i K. Ajdukiewiczowie, S. Swieżawski, I. Dąmbska, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2001.

Descartes René, Namiętności duszy, przeł. L. Chmaj, PWN, Warszawa 1986.

Descartes René, Reguły kierowania umysłem, [w:] tegoż, Reguły kierowania umysłem. Poszukiwanie prawdy poprzez światło naturalne, przeł., wstępem i przypisami opatrzył L. Chmaj, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2002.

Descartes René, Rozprawa o metodzie właściwego kierowania rozumem i poszukiwania prawdy w naukach, przeł. T. Boy-Żeleński, Wydawnictwo Zielona Sowa, Kraków 2002.

Descartes René, Świat albo Traktat o świetle, przeł., wstępem poprzedził i oprac. T. Śliwiński, Wydawnictwo Aureus, Kraków 2005.

Descartes René, Uwagi o pewnym pisemku, [w:] tegoż, Listy do Regiusa. Uwagi o pewnym pisemku, przeł. J. Kopania, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.

Descartes René, Zasady filozofii, przeł., wstęp, oprac. I. Dąmbska, PWN, Warszawa 1960.

Filozofia niemieckiego Oświecenia, wyboru dokonali oraz wstępem poprzedzili T. Namowicz, K. Sauerland, M.J. Siemek, PWN, Warszawa 1973.

Flöge Carl Friedrich, Einleitung in die Erfindungskunst, Johann Ernst Meyer, Breslau – Leipzig 1760.

[Franciszek Salezy], Medytacje dla wstępujących pod górę według świętego Franciszka Salezego, Wydawnictwo św. Tomasza z Akwinu, Warszawa 1994.

Franck August Hermann, Manuductio ad lectionem scripturae sacrae, [w:] tegoż, Schriften zur biblischen Hermeneutik, E. Peschke (hrsg.), Walter de Gruyter, Berlin 2003, t. 1.

Francke August Hermann, O doskonałości chrześcijan, przeł. E. Namowicz, [w:] Filozofia niemieckiego Oświecenia, wyboru dokonali oraz wstępem poprzedzili T. Namowicz, K. Sauerland, M.J. Siemek, PWN, Warszawa 1973.

Gleichen-Russwurm Alexander von, Sieg der Freude. Eine Aesthetik des praktischen Lebens, Verlag Julius Hoffmann, Stuttgart 1913.

Gottsched Johann Christoph, Versuch einer critischen Dichtkunst vor die Deutschen, [w:] tegoż, Ausgewählte Werke, J. Birke, B. Birke (hrsg.), Walter de Gruyter, Berlin 1973, t. 6. [Hegel Georg Wilhelm Friedrich], Najstarszy program systemu niemieckiego idealizmu, [w:] tegoż, Pisma wczesne z filozofii religii, przeł. G. Sowiński, posłowie [ks.] T. Węclawski, Wydawnictwo Znak, Kraków 1999.

Hegel Georg Wilhelm Friedrich, Wykłady z historii filozofii, t. 1, przeł., wstępem i komentarzem opatrzył Ś.F. Nowicki, przekład przejrzał A. Węgrzecki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994.

Herder Johann Gottfried, Dziennik mojej podróży z roku 1769, przeł. M. Kurkowska, oprac. i posłowiem opatrzył T. Namowicz, Borussia, Olsztyn 2002.

Herder Johann Gottfried, Wybór pism, wybór i oprac. T. Namowicz, przeł. J. Gałeczki et al., Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1987.

Horacy, List do Pizonów, [w:] Trzy poetyki klasyczne: Arystoteles, Horacy, Pseudo-Longinos, przeł., wstępem i objaśnieniami opatrzył T. Sinko, Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Wrocław 1951.

Kant Immanuel, Antropologia w ujęciu pragmatycznym, przeł. E. Drzazgowska, P. Sosnowska, wstęp A. Bobko, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2005.

Kant Immanuel, Krytyka czystego rozumu, z oryginału niemieckiego przeł. oraz wstępem i przypisami opatrzył R. Ingarden, Antyk, Kęty 2001.

Kant Immanuel, Krytyka władzy sądenia, przeł. oraz opatrzył przedmową i przypisami J. Gałęcki, tłum. przejrzał A. Landman, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.

Kant Immanuel, Pierwsze wprowadzenie do Krytyki władzy sądenia, [w:] tegoż, Pisma teleologiczne, z oryginału niemieckiego przeł. J. Nowotniak, D. Pakalski, oprac. J. Nowotniak, M. Żelazny, Wydawnictwo Rolewski, Toruń 2000.

Kant Immanuel, Rozprawa o wyraźności zasad naczelnych teologii naturalnej i filozofii moralnej, przeł. K. Rak, [w:] tegoż, Dzieła zebrane, przeł. Translatorium Filozofii Niemieckiej Instytutu Filozofii UMK, M. Jankowski, T. Kupś (red.), Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2010, t. 1.

Kant Immanuel, Rozważania o uczuciu piękna i wzniosłości, przeł. D. Pakalski, M. Żelazny, [w:] tegoż, Pisma przedkrytyczne, Wydawnictwo Rolewski, Toruń 1999.

Kwintylian M. Fabiusz, Kształcenie mówcy, przeł. i oprac. M. Brożek, De Agostini, Warszawa 2002.

[Leibniz Gottfried Wilhelm], Briefwechsel zwischen Leibniz und Christian Wolff aus den Handschriften der Koeniglichen Bibliothek zu Hannover, C.I. Gerhardt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim 1963.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Die Philosophischen Schriften, Georg Olms, Hildesheim – New York 1978.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Główne pisma metafizyczne, pod red. J. Rolewskiego, przeł. S. Cichowicz, J. Domański, Comer, Toruń 1995.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Korespondencja z Antoine'em Arnauldem, przeł. S. Cichowicz, J. Kopania, wstępem poprzedził S. Cichowicz, przypisami opatrzył J. Kopania, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Monadologia, przeł. i wstępem poprzedził H. Elzenberg, przygotował do druku M. Woroniecki, Wydawnictwo UMK, Toruń 1991.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Nowe rozważania na temat rozumu ludzkiego, z oryginału francuskiego przeł. i przypisami opatrzyła I. Dąmbska, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2001.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Pisma z metafizyki natury, wybór i red. S. Blandzi, Wydawnictwo Rolewski, Toruń 1999.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Pisma z teologii mistycznej, przeł. i oprac. nauk. M. Frankiewicz, wstęp i dodatek J. Perzanowski, Wydawnictwo Znak, Kraków 1994.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Teodycea. O dobroci Boga, wolności człowieka i pochodzeniu zła, przeł. i przypisami opatrzyła M. Frankiewicz, przekład przejrzał i wstępem poprzedził J. Kopania, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Wstępne uwagi o charakterystyce powszechnej, „Idea – studia nad strukturą i rozwojem pojęć filozoficznych”, XI, Białystok 1999.

Leibniz Gottfried Wilhelm, Wyznanie wiary filozofa. Rozprawa metafizyczna. Monadologia. Zasady Natury i Łaski oraz inne pisma filozoficzne, przeł. S. Cichowicz, J. Domański, H. Krzeczowski, H. Moese, oprac. i wstępem poprzedził S. Cichowicz, PWN, Warszawa 1969.

Meier Georg Friedrich, Alexander Gottlieb Baumgartens Leben, beschrieben von Georg Friedrich Meier, Halle 1763.

Meier Georg Friedrich, Anfangsgründe aller schönen Künste und Wissenschaften (1748–1750), Georg Olms, Hildesheim 1976, t. 1–3.

Meier Georg Friedrich, Betrachtungen über den ersten Grundsatz aller schönen Künste und Wissenschaften, Halle 1757.

Meier Georg Friedrich, Meditationes philosophicae de vita cognitionis ab eius claritate, veritate et certitudine non necessario pendente, Halle 1747.

Meier Georg Friedrich, Metaphysik, Halle, 1755–1759, t. 1–4.

Meier Georg Friedrich, Theoretische Lehre von den Gemütsbewegungen überhaupt (1744), Athenäum, Frankfurt a. M. 1971.

Meier Georg Friedrich, Versuch einer allgemeinen Auslegungskunst (1757), Felix Meiner Verlag, Hamburg 1996.

Mill John Stuart, System logiki dedukcyjnej i indukcyjnej, przeł. C. Znamierowski, wstępem poprzedził K. Szaniawski, t. 2, PWN, Warszawa 1962.

Oetinger Friedrich Christoph, Moje wyznanie wiary, przeł. E. Namowicz, [w:] Filozofia niemieckiego Oświecenia, wyboru dokonali oraz wstępem poprzedzili T. Namowicz, K. Sauerland, M.J. Siemek, PWN, Warszawa 1973.

Platon, Fajdros, [w:] tegoż, Dialogi, przeł. W. Witwicki, Unia Wydawnicza „Verum”, Warszawa 2006.

Platon, Państwo, przeł., wstępem i komentarzami opatrzył W. Witwicki, Antyk, Kęty 2003.

Platon, Sofista, [w:] tegoż, Sofista, Polityk, przeł. W. Witwicki, Antyk, Kęty 2002.

Platon, Teajtet, [w:] tegoż, Parmenides, Teajtet, przeł. W. Witwicki, Antyk, Kęty 2002.

Plotyn, Enneady, przeł. i wstępem poprzedził A. Krokiewicz, PWN, Warszawa 1959, t. 1.

Pseudo-Longinos, O górności, [w:] Trzy poetyki klasyczne: Arystoteles, Horacy, Pseudo-Longinos, przeł., wstępem i objaśnieniami opatrzył T. Sinko, Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Wrocław 1951.

Quistorp Theodor Johann, Erweiß, daß die Poesie schon für sich selbst ihre Liebhaber leichtlich unglücklich machen kann, „Neuer Bücher-Saal”, H. 5, 1745.

Rambach Johann Jacob, Poetische Fest-Gedancken, Jena 1727.

Riedel Friedrich Justus, Über das Publikum. Briefe an einige Glieder derselben (1768), Wien 1973.

Schelling Friedrich Wilhelm Joseph, Wykłady erlangenńskie, przeł. i postłowiem opatrzył R. Marszałek, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2003.

Schiller Fryderyk, *Kallias, czyli o pięknie*, przeł. Translatorium filozofii niemieckiej IF UMK pod kier. M. Żelaznego w składzie M. Abraham, K. Kaśkiewicz, T. Kupś, R. Michalski, wprowadzenie K. Kaśkiewicz, Wydawnictwo Marek Derewiecki, Kęty 2007.

Schiller Fryderyk, *Listy o estetycznym wychowaniu człowieka i inne rozprawy*, przeł. I. Krońska i J. Prokopiuk, wstępem opatrzył J. Prokopiuk, Czytelnik, Warszawa 1972.

Spalding Samuel Wilhelm, *De Vi et Efficacia Ethices Philosophicae*, Frankfurt a. O. 1741., als Datei hrsg. v. A. Emmel, 2003.

Spener Philipp Jacob, *Pia desideria*, przeł. E. Namowicz, [w:] *Filozofia niemieckiego Oświecenia*, wyboru dokonali oraz wstępem poprzedzili T. Namowicz, K. Sauerland, M.J. Siemek, PWN, Warszawa 1973.

Spinoza Benedykt, *Traktaty*, przeł. I. Halpern-Myślicki, Antyk, Kęty 2003.

[Św.] Tomasz z Akwinu, *Kwestie dyskutowane o prawdzie*, przeł. A. Aduszkiewicz, L. Kuczyński, J. Ruszczyński, Antyk, Kęty 1998.

Thümmig Ludwig Philipp, *Vergleichung des Baumgartenschen und Kantischen Begriffs der Schönheit*, „*Neue Bibliothek der schönen Wissenschaften und freyen Künste*”, nr 46, 1792, s. 161–191.

Trzy poetyki klasyczne: Arystoteles, Horacy, Pseudo-Longinos, przeł., wstępem i objaśnieniami opatrzył T. Sinko, Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Wrocław 1951.

Walch Johann Georg, *Gedancken vom Philosophischen Naturell. Als eine Einleitung Zu seinen Philosophischen Collegiis aufgesetzt*, Jena 1723.

Wolff Christian, *Autobiografia*, przeł. J. Wilk, wstępem opatrzyli K. Bal, B. Paź, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1997.

Wolff Christian, *Cosmologia generalis. Methodo scientifica pertractata, qua ad solidam, imprimis dei atque naturae, cognitionem via sternitur*, Hildesheim 1964, [w:] tegoż, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, II, t. 4.

Wolff Christian, *Discursus praeliminaris de philosophia in genere. Philosophia rationalis sive Logica, methodo scientifica pertractata et ad usum scientiarum atque vitae aptata*, Hildesheim 1983, [w:] tegoż, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, II, t. 1.1–1.3.

Wolff Christian, *Erste Philosophie oder Ontologie. Nach wissenschaftlicher Methode behandelt, in der die Prinzipien der gesamten menschlichen Erkenntnis enthalten sind*, übersetzt und hrsg. v. D. Effertz, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2005.

Wolff Christian, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965.

Wolff Christian, *Oratio de Sinarum philosophia practica. Rede über die praktische Philosophie der Chinesen*, übersetzt, eingeleitet und hrsg. v. M. Albrecht, Felix Meiner Verlag, Hamburg 1985.

Wolff Christian, *Philosophia prima sive Ontologia, methodo scientifica pertractata, qua omnis cognitiones humanae principia continentur*, Heidelberg 2001, [w:] tegoż, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, II, t. 3.

Wolff Christian, *Philosophia rationalis sive Logica, methodo scientifica pertractata et ad usum scientiarum atque vitae aptata*, Hildesheim 1983, [w:] tegoż, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, II, t. 1.2.

Wolff Christian, *Psychologia empirica, methodo scientifica pertractata, qua ea, quae de anima humana indubia experientiae fide constant, continentur et ad solidam universae philosophiae practicae ac theologiae naturalis tractationem via sternitur*, Hildesheim 1968, [w:] tegoż, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, II, t. 5.

Wolff Christian, *Psychologia rationalis, methodo scientifica pertractata, qua ea, quae de anima humana indubia experientiae fide innotescunt, per essentiam et naturam animae explicantur, et ad intimiorem naturae ejusque auctoris cognitionem profutura proponuntur*, Hildesheim 1978, [w:] tegoż, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, II, t. 6.

Wolff Christian, *Vernünfftige Gedancken von der Menschen Thun und Lassen, zu Beförderung ihrer Glückseligkeit*, Hildesheim 1976, [w:] tegoż, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, I, t. 4.

Wolff Christian, *Vernünfftige Gedancken von Gott, der Welt und der Seele des Menschen, auch allen Dingen überhaupt*, Hildesheim 1983, [w:] tegoż, *Gesammelte Werke*, J. École, J.E. Hofmann, M. Thomann, H.W. Arndt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim – New York 1965, I, t. 2.

Zinzendorf Nicolaus Ludwig von, *Drugie kazanie do litanii do ran Chrystusa*, [w:] *Filozofia niemieckiego Oświecenia, wyboru dokonali oraz wstępem poprzedzili T. Namowicz, K. Sauerland, M.J. Siemek*, PWN, Warszawa 1973.

Literatura przedmiotu

Adler Hans, *Die Prägnanz des Dunklen. Gnoseologie-Ästhetik-Geschichtsphilosophie bei Johann Gottfried Herder*, Felix Meiner Verlag, Hamburg 1990.

Agamben Giorgio, *Wspólnota która nadchodzi*, przeł. S. Królak, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2008.

Aichele Alexander, *Wahrheit-Gewißheit-Wirklichkeit. Die systematische Ausrichtung von A.G. Baumgartens Philosophie*, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. *Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte*, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Aktualität der Aufklärung, R. Rózanowski (hrsg.), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2000.

Albrecht Micheal, *Einleitung*, [w:] Christian Wolff, *Oratio de Sinarum philosophia practica*. Alexander Gottlieb Baumgarten. *Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte*, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Arendt Hannah, *Kondycja ludzka*, przeł. A. Łagodzka, Fundacja Aletheia, Warszawa 2000.

Aschenbrenner Karl, Holther William B., *Introduction*, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten, *Reflections on Poetry*, transl. by K. Aschenbrenner, W.B. Holter, University of California Press, Berkeley - New York 1954.

Ästhetische Grundbegriffe. Historisches Wörterbuch in sieben Bänden, K. Barck (et al.) (hrsg.), Metzler, Stuttgart - Weimar 2000.

Ästhetische Subjektivität: Romantik & Moderne, L. Knatz, T. Otabe (hrsg.), Königshausen & Neumann, Würzburg 2005.

Bachmann-Medick Doris, Die ästhetische Ordnung der Handelns. Moralphilosophie und Ästhetik in der Popularphilosophie des 18. Jahrhunderts, J.B. Metzlersche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1989.
https://doi.org/10.1007/978-3-476-03291-1_1

Baeumler Alfred, Das Irrationalismusproblem in der Ästhetik und Logik des 18. Jahrhunderts bis zur Kritik der Urteilskraft, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1967.

Bal Karol, Czy nowy kształt "Ty". Pojęcie sumienia w etyce późnego Feuerbacha, "Principia", VII, 1993.

Banaszkiewicz Artur, Epistemologiczne znaczenie pojęcia doskonałości w filozofii Christiana Wolffa, [w:] O doskonałości, A. Maliszewska (red.), cz. 2, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 2002.

Banaszkiewicz Artur, Rozum i doświadczenie. Wprowadzenie do dogmatyzmu w teorii poznania, Wydawnictwo Rolewski, Nowa Wieś 2005.

Bandura Agnieszka, AI/SQHSIS. Zmysłowość i racjonalność w estetyce tradycyjnej i współczesnej, praca doktorska pod kierunkiem prof. dr. hab. R. Różanowskiego, Wrocław 2010.

Bandura Agnieszka, Figury aisthesis, "Ruch Filozoficzny", t. LXV, nr 4, 2008, s. 607-622.

Barck Karlheinz, Heininger Jörg, Kliche Dieter, Ästhetik/ästhetisch, [w:] Ästhetische Grundbegriffe. Historisches Wörterbuch in sieben Bänden, K. Barck (et al.) (hrsg.), Metzler, Stuttgart - Weimar 2000, t. 1. https://doi.org/10.1007/978-3-476-98641-2_12

Bartsch Erwin, Zur Stellung der Ästhetik Baumgartens in derdeutschen Aufklärungsphilosophie, [w:] Christian Wolff als Philosoph der Aufklärung in Deutschland. Hallesches Wolff-Kolloquium 1979 anlässlich der 300. Wiederkehr seines Geburtstages, H.-M. Gerlach, G. Schenk, B. Thaler (hrsg.), Martin-Luther-Universität, Halle 1980.

Bayer Oswald, Peters Albrecht, Theologie, [w:] Historisches Wörterbuch der Philosophie, Schwabe & Co, Basel - Stuttgart 1998, t. 10.

Bednarczyk Andrzej, Filozofia biologii europejskiego Oświecenia. Albrecht von Haller i jego współcześni, PWN, Warszawa 1984.

Beiser Frederick C., Diotima's Children. German Aesthetic Rationalism from Leibniz to Lessing, Oxford University Press, Oxford 2009.

Bergamann Ernst, Die Begründung der deutschen Ästhetik durch A.G. Baumgarten und G.F. Meier. Mit einem Anhang: Meiers ungedruckte Briefe, Leipzig 1911.

Berndt Franke, Symbolisches Wissen. Zur Ökonomie der anderen Logik bei Alexander Gottlieb Baumgarten, [w:] Kultures des Wissens im 18. Jahrhundert, U.J. Schneider (hrsg.), Walter de Gruyter, Berlin - New York 2008.

Bezold Raimund, Baumgartens Tod, [w:] Prägnanter Moment. Festschrift für Hans-Jürgen Schings, Königshausen & Neumann, Würzburg 2002.

- Bissinger Anton, Zur metaphysischen Begründung der Wolffschen Ethik, [w:] Christian Wolff 1679-1754. Interpretation zu seiner Philosophie und deren Wirkung. Mit einer Bibliographie der Wolff-Literatur, W. Schneiders (hrsg.), Felix Meiner Verlag, Hamburg 1983.
- Blandzi Seweryn, Leibniz o pojęciu substancji, [w:] Gottfried Wilhelm Leibniz, Pisma z metafizyki natury, wybór i red. S. Blandzi, Wydawnictwo Rolewski, Toruń 1999.
- Blandzi Seweryn, Facca Danilo, Czym właściwie jest podmiot? (z genealogii pojęcia), "Przegląd Filozoficzny - Nowa Seria" 2007, nr 1 (16).
- Bohrer Karl Heinz, Absolutna terażniejszość, przeł. K. Krzemieniowa, Oficyna Naukowa, Warszawa 2003.
- Bohrer Karl Heinz, Nagłość. Chwila estetycznego pozoru, przeł. K. Krzemieniowa, Oficyna Naukowa, Warszawa 2005.
- Borchers Stefan, Die Erzeugung des 'ganzen Menschen': Zur Entstehung von Anthropologie und Ästhetik an der Universität Halle im 18. Jahrhundert, Walter de Gruyter, Berlin - New York 2011.
<https://doi.org/10.1515/9783110251272>
- Bourdieu Pierre, Rozum praktyczny. O teorii działania, przeł. J. Stryczyk, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009.
- Bourdieu Pierre, Szkic teorii praktyki. Poprzedzony trzema studiami na temat etnologii Kabylów, przeł. W. Kroker, Wydawnictwo Marek Derewiecki, Kęty 2007.
- Bödecker Ehrhardt, Preußen und die Wurzeln des Erfolgs, Olzog, München 2007.
- Böhme Gernot, Antropologia filozoficzna. Ujęcie pragmatyczne, przeł. P. Domański, przedmową opatrzył i redakcji naukowej przekładu dokonał S. Czerniak, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 1998.
- Böhme Gernot, Filozofia i estetyka przyrody w dobie kryzysu środowiska naturalnego, przeł. J. Marecki, Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2002.
- Bracht Katharina, Vollkommenheit und Schönheit in der Altkirchlichen Theologie, [w:] Vollkommenheit:
Ästhetische Perfektion in Antike, Mittelalter und Früher Neuzeit, V. Olejniczak Lobsien, C. Olk, K. Münchberg (hrsg.), Walter de Gruyter, Berlin - New York 2010.
- Brunschvicg Leon, Rozwój świadomości w filozofii zachodniej, [w:] René Descartes, Świat albo Traktat o świetle, przeł., wstępem poprzedził i oprac. T. Śliwiński, Wydawnictwo Aureus, Kraków 2005.
- Bubner Rüdiger, Doświadczenie estetyczne; przeł. K. Krzemieniowa, Oficyna Naukowa, Warszawa 2005.
- Bubner Rüdiger, Grosse Wilhelm, Kalokagathia, [w:] Historisches Wörterbuch der Philosophie, J. Ritter, K. Gründer (hrsg.), Schwabe & Co, Basel - Stuttgart 1976, t. 4.
- Buchenau Stefanie, Die Einbindung von Poetik und Ästhetik in die Logik der Aufklärung, [w:] Kunst und Wissen. Beziehungen zwischen Ästhetik und Erkenntnistheorie im 18. und 19. Jahrhundert, A. Bauereisen, S. Pabst, A. Vesper (hrsg.), Königshausen & Neumann, Würzburg 2009.
- Buchenau Stefanie, Sinnlichkeit als Erkenntnisvermögen. Zum Begriff des Vernunftähnlichen in der Psychologie Christian Wolffs, [w:] Die Psychologie Christian Wolffs. Systematische und historische Untersuchungen, O.-P. Rudolph, J.-F. Goubet (hrsg.), Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2004.

Buchenau Stefanie, Die Sprache der Sinnlichkeit. Baumgartens poetische Begründung der Ästhetik in den Meditationes philosophicae, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Campe Rüdiger, Bella Evidentia. Begriff und Figur von Evidenz in Baumgartens Ästhetik, "Deutsche Zeitschrift für Philosophie" 2001, 49, nr 2. <https://doi.org/10.1524/dzph.2001.49.2.243>

Campe Rüdiger, Der Effekt der Form. Baumgartens Ästhetik am Rande der Metaphysik, [w:] Literatur als Philosophie - Philosophie als Literatur, E. Horn, B. Menke, C. Menke (hrsg.), Wilhelm Fink Verlag, München 2006.

Cassirer Ernst, Esej o człowieku. Wstęp do filozofii kultury, przeł. A. Staniewska, przedmową poprzedził B. Suchodolski, Czytelnik, Warszawa 1998.

Cassirer Ernst, Freiheit und Form. Studien zur deutschen Geistesgeschichte, Text und Anmerkungen bearbeitet v. R. Schmücker, [w:] tegoż, Gesammelte Werke. Hamburger Ausgabe, B. Recki (hrsg.), Felix Meiner Verlag, Hamburg 2001, t. 7.

Cassirer Ernst, The Philosophy of the Enlightenment, transl. by F.C.A. Koelln and J.P. Pettegrove, Princeton University Press, Princeton, New Jersey 1951.

Caygill Howard, Über Erfindung und Neuerfindungen der Ästhetik, "Deutsche Zeitschrift für Philosophie" 2001, 49, nr 2. <https://doi.org/10.1524/dzph.2001.49.2.233>

Christian Wolff 1679-1754. Interpretation zu seiner Philosophie und deren Wirkung. Mit einer Bibliographie der Wolff-Literatur, W. Schneiders (hrsg.), Felix Meiner Verlag, Hamburg 1983.

Chudy Wojciech, Refleksja a poznanie bytu. Refleksja "in actu exercito" i jej funkcja w poznaniu metafizykalnym, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1984.

Chudy Wojciech, Rozwój filozofowania a "pułapka percepcji". Filozofia refleksji i próby jej przewyciężenia, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1995.

Copleston Frederick, Historia filozofii, przeł. J. Łoziński, PAX, Warszawa 2005.

Cichowicz Stanisław, Leibniz i jego niewyznana wiara, [w:] Gottfried Wilhelm Leibniz, Wyznanie wiary filozofa. Rozprawa metafizyczna. Zasady natury i łaski oraz inne pisma filozoficzne, przeł. S. Cichowicz, J. Domański, H. Krzeczkowski, H. Moese, oprac. i wstępem poprzedził S. Cichowicz, PWN, Warszawa 1969.

Cichowicz Stanisław, Wyraz, zdarzenie, siła, [w:] Gottfried Wilhelm Leibniz, Korespondencja z Antoine'em Arnauldem, przeł. S. Cichowicz, J. Kopania, wstępem poprzedził S. Cichowicz, przypisami opatrzył J. Kopania, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.

Clark Christopher, Prusy. Powstanie i upadek 1600-1947, przeł. J. Szkudliński, Wydawnictwo Bellona, Warszawa 2009.

Croce Benedetto, Aesthetic as Science of Expression and General Linguistic, trans. by D. Ainslie, Kessinger Publishing, Whitefish, MT 2004.

Davey Nicholas, Baumgarten's Aesthetics: A Post-Gadamerian Reflection, "British Journal of Aesthetics" 1989, nr 2 (29). <https://doi.org/10.1093/bjaesthetics/29.2.101>

- Deleuze Gilles, Francis Bacon: the logic of sensation, transl. D.W. Smith, Continuum, London - New York 2004.
- Deleuze Gilles, The Logic of Sense, transl. M. Lester, The Athlone Press, London 1990.
- Deleuze Gilles, The Fold. Leibniz and the Baroque, transl. T. Conley, The Athlone Press, London 1993.
- Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm, wersja on-line.
- Die Psychologie Christian Wolffs. Systematische und historische Untersuchungen, O.-P. Rudolph, J.-F. Goubet (hrsg.), Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2004.
- Dilthey Wilhelm, Trzy epoki nowoczesnej estetyki i jej dzisiejsze zadania, [w:] tegoż, Pisma estetyczne, przeł. K. Krzemieniowa, oprac., wstępem i komentarzem opatrzył Z. Kuderowicz, PWN, Warszawa 1982.
- Dixon Robert, From Sense to Nonsense in Art and Philosophy, Plato Press, London 1995.
- Effertz Dirk, Einleitung, [w:] Christian Wolff, Erste philosophie oder Ontologie [...], übersetzt und hrsg. v. D. Effertz, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2005.
- Elzenberg Henryk, Wstęp, [w:] Gottfried Wilhelm Leibniz, Monadologia, przeł. H. Elzenberg, przygotował do druku M. Woroniecki, Wydawnictwo UMK, Toruń 1995.
- Euler Werner, Bewußtsein - Seele - Geist. Untersuchungen zur Transformation des Cartesischen "Cogito" in der Psychologie Christian Wolffs, [w:] Die Psychologie Christian Wolffs. Systematische und historische Untersuchungen, O.-P. Rudolph, J.-F. Goubet (hrsg.), Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2004.
- Finsen Hans Carl, Evidenz und Wirkung im ästhetischen Werk Baumgartens. Texttheorie zwischen Philosophie und Rhetorik, "DVjs" 1996, nr 70, H. 2. <https://doi.org/10.1007/BF03375572>
- Foucault Michel, The Hermeneutics of the Subject. Lectures at the Collège de France 1981-1982, ed. by F. Gros, transl. by G. Burchell, Palgrave Macmillan, New York 2005.
- Foucault Michel, Trzeba bronić społeczeństwa; wykłady w Collège de France, 1976, przeł. M. Kowalska, Wydawnictwo KR, Warszawa 1998.
- Franke Ursula, Das richtige Leben und die Kunst: Die schöne Seele im Horizont von Leibniz' Philosophie, "MLN" 1988, nr 3 (103). <https://doi.org/10.2307/2905089>
- Franke Ursula, Ein Komplement der Vernunft. Zur Bestimmung des Gefühls im 18. Jahrhundert, [w:] Pathos, Affekt, Gefühl. Philosophische Beiträge, I. Craemer-Ruegenberg (hrsg.), Karl Alber, Freiburg (Bg.) - München 1981.
- Franke Ursula, Ist Baumgartens Ästhetik aktualisierbar? Bemerkungen zur Interpretation von H.R. Schweizer, "Studia Leibnitiana" 1974, nr 6.
- Franke Ursula, Kunst als Erkenntnis. Die Rolle der Sinnlichkeit in der Ästhetik des Alexander Gottlieb Baumgarten, Franz Steiner Verlag GMBH, Wiesbaden 1972.
- Franke Ursula, Sinnliche Erkenntnis - was sie ist und was sie soll. A.G. Baumgartens Ästhetik-Projekt zwischen Kunstphilosophie und Anthropologie, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Franke Ursula, Von der Metaphysik zur Ästhetik. Der Schritt von Leibniz zu Baumgarten, "Studia Leibnitiana Supplementa" 1975, nr 14.

Franke Ursula, Oesterle Günter, Gefühl, [w:] Historisches Wörterbuch der Philosophie, Basel - Stuttgart 1972, t. 2.

Gabriel Gottfried, Baumgartens Begriff der "perceptio praegnans" und seine systematische Bedeutung, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Gabriel Gottfried, Der Witz als Erkenntnisvermögen und ästhetisches Prinzip, [w:] Kunst und Wissen. Beziehungen zwischen Ästhetik und Erkenntnistheorie im 18. und 19. Jahrhundert, A. Bauereisen, S. Pabst, A. Vesper (hrsg.), Königshausen & Neumann, Würzburg 2009.

Gadamer Hans-Georg, Prawda i metoda. Zarys hermeneutyki filozoficznej, przeł. i wstępem opatrzył B. Baran, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.

Gleissner Roman, Die Entstehung der ästhetischen Humanitätsidee in Deutschland, J.B. Metzler, Stuttgart 1988. <https://doi.org/10.1007/978-3-476-03248-5>

Gloy Karen, Wprowadzenie do filozofii świadomości. Problematyka i historia zagadnienia świadomości oraz samoświadomości, przeł. T. Kubalica, Wydawnictwo WAM, Kraków 2009.

Goldenbaum Ursula, Mendelssohn's Spinozistic Alternative to Baumgarten's Pietist Project of Aesthetics, [w:] Moses Mendelssohn's Metaphysics and Aesthetics, R. Munk (ed.), Springer, Dordrecht 2011. https://doi.org/10.1007/978-94-007-2451-8_16

Gordon Mieczysław, Leibniz, Wiedza Powszechna, Warszawa 1974.

Goubet Jean-François, In welchem Sinne ist die Wolffsche Psychologie als Fundament zu verstehen? Zum vermeintlichen Zirkel zwischen Psychologie und Logik, [w:] Die Psychologie Christian Wolffs. Systematische und historische Untersuchungen, O.-P. Rudolph, J.-F. Goubet (hrsg.), Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2004.

Gólski Grzegorz, Teoria bytu i istoty w "Philosophia prima sive Ontologia" Chrystiana Wolffa, [w:] Studia Gdańskie, t. 2, Gdańsk Oliwa 1976.

Gregor Mary J., Baumgarten's Aesthetica, "The Review of Metaphysics" 1983, nr 2 (37), s. 357-386.

Grondin Jean, Wprowadzenie do hermeneutyki filozoficznej, przeł. L. Łysień, WAM, Kraków 2007.

Groß Steffen W., Felix aestheticus. Die Ästhetik als Lehre vom Menschen. Zum 250. Jahrestag des Erscheinens von Alexander Gottlieb Baumgartens "Aesthetica", Königshausen & Neumann, Würzburg 2001.

Groß Steffen W., Felix Aestheticus und Animal Symbolicum. Alexander G. Baumgarten - die "vierte Quelle" der Philosophie Ernst Cassirers?, "Deutsche Zeitschrift für Philosophie" 2001, 49, nr 2. <https://doi.org/10.1524/dzph.2001.49.2.275>

Grote Simon, Pietistische Aisthesis und moralische Erziehung bei Alexander Gottlieb Baumgarten, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

- Guczalska Katarzyna, Państwo jako dzieło sztuki. Piękno i wolność w filozofii Hegla, Aureus, Kraków 2010.
- Gut Przemysław, Zagadnienie wolności osoby ludzkiej w ujęciu Leibniza, "Analiza i egzystencja" 2005, nr 2.
- Habermas Jürgen, Filozoficzny dyskurs nowoczesności, przeł. M. Łukasiewicz, Universitas, Kraków 2000.
- Habermas Jürgen, Modernizm - niedokończony projekt, przeł. M. Łukasiewicz, [w:] Postmodernizm. Antologia przekładów, wybrał, oprac. i przedmową opatrzył R. Nycz, Wydawnictwo Baran i Suszczyński, Kraków 1997.
- Habermas Jürgen, Od wrażenia zmysłowego do symbolicznego wyrazu, przeł. K. Krzemieniowa, Oficyna Naukowa, Warszawa 2004.
- Haferkamp Leyla, Analogon Rationis: Baumgarten, Deleuze and the 'Becoming Girl' of Philosophy, "Deleuze Studies" 2010, nr 4, s. 62-69. <https://doi.org/10.3366/E1750224110000814>
- Hager Fritz-Peter, Aisthesis (Wahrnehmung), [w:] Historisches Wörterbuch der Philosophie, Basel - Stuttgart 1971, t. 1.
- Hammermeister Kai, The German Aesthetic Tradition, Cambridge University Press, Cambridge 2002. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511613883>
- Hazard Paul, Kryzys świadomości europejskiej 1680-1715, przeł. J. Lalewicz, A. Siemek, wstępem opatrzył M. Żurowski, PIW, Warszawa 1974.
- Heidegger Martin, Nietzsche, przeł. A. Gniazdowski, P. Graczyk, W. Rymkiewicz, M. Werner, C. Wodziński, naukowo oprac. C. Wodziński, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, t. 2.
- Heidegger Martin, Pytanie o rzecz. Przyczynek do Kantowskiej nauki o zasadach transcendentnych, przeł. J. Mizera, Wydawnictwo KR, Warszawa 2001.
- Heidegger Martin, Zasada racji, przeł. J. Mizera, Wydawnictwo Baran i Suszczyński, Kraków 2001.
- Henrich Dieter, Die Anfänge der Theorie des Subjekts (1789), [w:] Zwischenbetrachtungen. Im Prozeß der Aufklärung. Jürgen Habermas zum 60. Geburtstag, A. Honneth (et al.) (hrsg.), Surhkamp, Frankfurt a. M. 1989.
- Historisches Wörterbuch der Philosophie, J. Ritter, K. Gründer (hrsg.), Schwabe & Co, Basel - Stuttgart 1971, t. 1-13.
- Hoffmann Thomas S., Vollkommenheit, [w:] Historisches Wörterbuch der Philosophie, J. Ritter, K. Gründer (hrsg.), t. 1-13, Swabe & Co., Basel - Stuttgart 1971.
- Hudzik Jan P., U podstaw estetyki. Problemy Kantowskiej estetyki w świetle współczesnej filozofii i kultury, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1994.
- Hüning Dieter, Christian Wolffs Begriff der natürlichen Verbindlichkeit als Bindeglied zwischen Psychologie und Moralphilosophie, [w:] Die Psychologie Christian Wolffs. Systematische und historische Untersuchungen, O.-P. Rudolph, J.-F. Goubet (hrsg.), Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2004.
- Husserl Edmund, Ding und Raum. Vorlesungen 1907, U. Claesges (hrsg.), [w:] tegoż, Husserliana, Bd. XVI, H.L. van Breda (et al.) (hrsg.), Martinus Nijhoff, Den Haag 1973.

- Husserl Edmund, Fenomenologia świadomości estetycznej, "Sztuka i Filozofia" 2002.
- Husserl Edmund, Idee czystej fenomenologii i fenomenologicznej filozofii, przeł. i przypisami opatrzyła D. Gierulanka, tłum. przejrzał i wstępem poprzedził R. Ingarden, PWN, Warszawa 1967.
- Husserl Edmund, Medytacje kartezjańskie. Wprowadzenie do fenomenologii, przeł., wstępem i przypisami opatrzył A. Wajs, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2009.
- Husserl Edmund, Wykłady z fenomenologii wewnętrznej świadomości czasu, przeł. i przypisami opatrzył J. Sidorek, tłum. przejrzał i wstępem poprzedził A. Póltawski, PWN, Warszawa 1989.
- Ingarden Roman, O niebezpieczeństwie petitionis principii w teorii poznania, przeł. D. Gierulanka, [w:] tegoż, U podstaw teorii poznania, PWN, Warszawa 1971.
- Jakuszko Honorata, Idea wolności w niemieckiej myśli teologiczno-filozoficznej od Lutra do Herdera, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1999.
- Janeczek Stanisław, Edukacja oświeceniowa a szkoła tradycyjna. Z dziejów kultury intelektualnej i filozoficznej, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008.
- Janeczek Stanisław, Habitus, [w:] Encyklopedia katolicka, pod red. J. Walkusza (et al.), Wydawnictwo KUL, Lublin 1993, t. VI.
- Jauß Hans Robert, Ästhetische Erfahrung und literarische Hermeneutik. Band I: Versuche im Feld der ästhetischen Erfahrung, Wilhelm Fink Verlag, München 1977.
- Jäger Michael, Die Ästhetik als Antwort auf das kopernikanische Weltbild. Die Beziehungen zwischen den Naturwissenschaften und der Ästhetik Alexander Gottlieb Baumgartens und Georg Friedrich Meiers, Georg Olms, Hildesheim - Zürich - New York 1984.
- Jäger Michael, Kommentierende Einführung in Baumgartens "Aesthetica". Zur entstehenden wissenschaftlichen Ästhetik des 18. Jahrhunderts in Deutschland, Georg Olms, Hildesheim - New York 1980.
- Juchem Hans-Georg, Die Entwicklung des Begriffs des Schönen bei Kant: unter besonderer Berücksichtigung des Begriffs der verworrenen Erkenntnis, H. Bouvier u. Co. Verlag, Bonn 1970.
- Jürgensen Andreas, Der ästhetische Horizont. Baumgartens Ästhetik und die Malerei um die Mitte des 18. Jahrhunderts, Diss., Kiel 1993.
- Kaehler Klaus Erich, Baumgartens Metaphysik der Erkenntnis zwischen Leibniz und Kant, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.
- Kaehler Klaus Erich, Leibniz' Position der Rationalität. Die Logik im metaphysischen Wissen der "natürlichen Vernunft", Karl Alber, Freiburg - München 1989.
- Kaiser Birgit M., On aesthetics, aisthetics and sensation - reading Baumgarten with Leibniz and Deleuze, www.estheticatijdschrift.nl, dostęp: 28.06.2011.
- Kersting Wolfgang, Pflicht, [w:] Historisches Wörterbuch der Philosophie, Basel - Stuttgart 1989, t. 7.
- Kiereś Henryk, Estetyka, [w:] Powszechna encyklopedia filozofii, Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, Lublin 2002, t. 3.

- Kliche Dieter, Ästhetik und Aisthesis. Zur Begriffs- und Problemgeschichte des Ästhetischen, "Weimarer Beiträge" 1998, 44, H. 4.
- Knatz Lothar, Die Positionierung der Ästhetik, [w:] Ästhetische Subjektivität. Romantik & Moderne, L. Knatz, T. Otabe (hrsg.), Königshausen & Neumann, Würzburg 2005.
- Kobusch Thomas, Praxis, praktisch, [w:] Historisches Wörterbuch der Philosophie, Basel - Stuttgart 1989, t. 7.
- Koller Aaron, Reassessing Baumgarten's Contribution to Aesthetics, materiał nieopublikowany.
- Kopania Jerzy, Wstęp. Siła dedukcji i słabość człowieka. Tragiczny optymizm Leibniza, [w:] Gottfried Wilhelm Leibniz, Teodycea [...], przeł. i przypisami opatrzyła M. Frankiewicz, przekład przejrzał i wstępem poprzedził J. Kopania, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.
- Koselleck Reinhart, Semantyka historyczna, wybór i oprac. H. Orłowski, przeł. W. Kunicki, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2001.
- Kozak Piotr, Od estetyki do retoryki. "Aesthetica" Alexandra Gottlieba Baumgartena, "Forum Artis Rhetoricae" 2011, nr 1 (24).
- Krauze-Błachowicz Krystyna, Charakterystyka powszechna Leibniza jako język prawdziwej filozofii, "Idea - studia nad strukturą i rozwojem pojęć filozoficznych", XI, Białystok 1999.
- Krauze-Błachowicz Krystyna, Leibniz. Wczesne pojęcie substancji, Zakład Teorii Poznania. Filia UW, Białystok 1992.
- Kristeller Paul Oskar, The Modern System of the Arts: A Study in the History of Aesthetics (II), "Journal of the History of Ideas" 1952, nr 1 (13). <https://doi.org/10.2307/2707724>
- Krueger Joachim, Christian Wolff und die Ästhetik, Humboldt Universität, Berlin 1980.
- Kuderowicz Zbigniew, Model estetyki w polskiej »filozofii czynu«, [w:] Eseje o pięknie. Problemy estetyki i teorii sztuki, K. Wilkoszewska (red.), PWN, Warszawa - Kraków 1988.
- Kunst und Wissen. Beziehungen zwischen Ästhetik und Erkenntnistheorie im 18. und 19. Jahrhundert, A. Bauereisen, S. Pabst, A. Vesper (hrsg.), Königshausen & Neumann, Würzburg 2009.
- Lang Alfred, Psychologie rationale, [w:] Historisches Wörterbuch der Philosophie, Basel - Stuttgart 1989, t. 7.
- Lausberg Heinrich, Retoryka literacka. Podstawy wiedzy o literaturze, przeł. oprac. i wstępem poprzedził A. Gorzkowski, Wydawnictwo Homini, Bydgoszcz 2002.
- Linn Marie Luis, A.G. Baumgartens 'Aesthetica' und die antike Rhetorik, "DVjs" 1967, nr 41, H. 3. <https://doi.org/10.1007/BF03375162>
- Lippe Rudolf, Sinnenbewusstsein. Grundlegung einer anthropologischen Ästhetik, Rowohlt, Reinbek b. H. 1987.
- Lorenc Iwona, Między episteme a doksa, "Sztuka i filozofia" 2002.
- Luhmann Niklas, Die Kunst der Gesellschaft, Suhrkamp Verlag, Frankfurt a. M. 1997.
- Lyotard Jean-François, Lessons on the Analytic of the Sublime, transl. by E. Rottenberg, Stanford University Press, Stanford 1994.

Łuków Paweł, Kanta odkrycie normatywności, "Diametros" 2004, 1, s. 1-31.

Markiewicz Barbara, U źródeł niemieckiego idealizmu. Pojęcie współczesności a filozofia zjednoczenia, Wydawnictwo COM SNP, Warszawa 1987.

Marks Karol, Rękopisy ekonomiczno-filozoficzne z 1844 r., przeł. K. Jażdżewski, Książka i Wiedza, Warszawa 1958.

Marquard Odo, Apologia przypadkowości. Studia filozoficzne, przeł. K. Krzemieniowa, Oficyna Naukowa, Warszawa 1994.

Marquard Odo, Rozstanie z filozofią pierwszych zasad. Studia filozoficzne, przeł. K. Krzemieniowa, Oficyna Naukowa, Warszawa 1994.

Menke Christoph, Kraft. Ein Grundbegriff ästhetischer Anthropologie, Suhrkamp Verlag, Frankfurt a. M. 2008.

Menke Christoph, Schwerpunkt: Zur Aktualität der Ästhetik von Alexander G. Baumgarten, "Deutsche Zeitschrift für Philosophie" 2001, 49, nr 2. <https://doi.org/10.1524/dzph.2001.49.2.229>

Menke Christoph, Wahrnehmung, Tätigkeit, Selbstreflexion. Zu Genese und Dialektik der Ästhetik, [w:] Falsche Gegensätze. Zeitgenössische Positionen zur philosophischen Ästhetik, A. Kern, R. Sonderegger (hrsg.), Suhrkamp Verlag, Frankfurt a. M. 2002.

Mercer Christina, Leibniz's Metaphysic. Its Origins and Development, Cambridge University Press, Cambridge 2001.

Merleau-Ponty Maurice, Fenomenologia percepcji, przeł. M. Kowalska i J. Migasiński, postowiem opatrzył J. Migasiński, Aletheia, Warszawa 2001.

Meuthen Erich, Selbstüberredung. Rhetorik und Roman im 18. Jahrhundert, Rombach Verlag, Freiburg (Bg.) 1994.

Meyer Michel, Carrilho Manuel M., Timmermans Benoît, Historia retoryki od Greków do dziś, przeł. Z. Baran, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2010.

Mirbach Dagmar, Das Denken der Einheit in der Ästhetik Alexander Gottlieb Baumgartens, [w:] Pensées de l'>un< dans l'histoire de la philosophie. Études en hommage au Professeur Werner Beierwaltes, Jean-Marc Narbonne, Alfons Reckermann (hrsg.), Les Presses de l'Université Laval, Paris - Saint-Nicolas (Québec) 2004.

Mirbach Dagmar, Die Rezeption von Leibniz' Monadenlehre bei Alexander Gottlieb Baumgarten, [w:] Der Monadenbegriff zwischen Spätrenaissance und Aufklärung, H.-P. Neumann (hrsg.), Walter de Gruyter, Berlin 2009. <https://doi.org/10.1515/9783110213010.271>

Mirbach Dagmar, Eidos und Aisthesis. Der Plotinische Begriff der 'Inneren Form' in der Ästhetik des Rationalismus, Königshausen & Neumann, Würzburg 2010.

Mirbach Dagmar, Einführung: zur fragmentarischen Ganzheit von Alexander Gottlieb Baumgartens «Aesthetica» (1750/1758), [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten, Ästhetik, übersetzt v. D. Mirbach, leteinisch-deutch, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2007.

Mirbach Dagmar, Ingenium venustum und magnitudo pectoris. Ethische Aspekte von Alexander Gottlieb Baumgartens Aesthetica, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der

Philosophie des Rationalismus. Aufklärung Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Mirbach Dagmar, Magnitudo aesthetica, Aesthetic Greatness. Ethical aspects of Alexander Gottlieb Baumgarten's Fragmentary Aesthetica (1750/58), "The Nordic Journal of Aesthetics" 2008/2009, nr 36-37. <https://doi.org/10.7146/nja.v20i36-37.2799>

Morawski Stefan, Rozwój myśli estetycznej od Herdera do Heinego, PWN, Warszawa 1957.

Morawski Stefan, Studia z historii myśli estetycznej XVIII i XIX wieku, PWN, Warszawa 1961.

Morawski Stefan, Szkic do przemian refleksji i samowiedzy estetycznej, [w:] tegoż, Wybór pism estetycznych, wprowadzenie, wybór i oprac. P.J. Przybysz, A. Zeidler-Janiszewska, Universitas, Kraków 2007.

Möller Uwe, Rhetorische Überlieferung und Dichtungstheorie im frühen 18. Jahrhundert. Studien zu Gottsched, Breitinger und G.Fr. Meier, Wilhelm Fink Verlag, München 1983.

Müller Ernst, Ästhetische Religiosität und Kunstreligion in den Philosophien von der Aufklärung bis zum Ausgang des deutschen Idealismus, Akademie Verlag, Berlin 2004.
<https://doi.org/10.1515/9783050081359>

Najdek Kamila, Cytat jako figura myśli. Z retoryki filozoficznej Hamanna i Benjamina, Wydawnictwo Rolewski, Nowa Wieś 2010.

Narecki Krzysztof, Słownik terminów Arystotelesowskich, [w:] Arystoteles, Dzieła wszystkie, t. 7, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.

Nietzsche Friedrich, Narodziny tragedii czyli hellenizm i pesymizm, przeł. L. Staff, posłowie T. Macios, Wydawnictwo Zielona Sowa, Kraków 2003.

Niggli Ursula, Einleitung, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten, Die Vorreden zur Metaphysik, übersetzt u. mit einer Einleitung v. U. Niggli, Klostermann, Frankfurt a. M. 1999.
<https://doi.org/10.7788/boehlau.9783412330941.295>

Nuzzo Angelica, Kant and Herder on Baumgarten's Aesthetica, "Journal of the History of Philosophy" 2006, nr 4 (44), October. <https://doi.org/10.1353/hph.2006.0070>

Olk Claudia, Vollkommenheit und Transformation. Eine Einleitung, [w:] Vollkommenheit. Ästhetische Perfektion in Antike, Mittelalter und Früher Neuzeit, V. Olejniczak Lobsien, C. Olk, K. Münchberg (hrsg.), Walter de Gruyter, Berlin - New York 2010.

Ortland Eberhard, Ästhetik als Wissenschaft der Sinnlichen Erkenntnis. Ansätze zur Wiedergewinnung von Baumgartens uneingelösten Projekt, "Deutsche Zeitschrift für Philosophie" 2001, 49, nr 2. <https://doi.org/10.1524/dzph.2001.49.2.257>

Otabe Tanehisa, Das Exoterische und das Esoterische. Zur Rechtfertigung des Ästhetischen gegenüber dem Wissenschaftlichen in der modernen Ästhetik, [w:] Ästhetische Subjektivität: Romantik & Moderne, L. Knatz, T. Otabe (hrsg.), Königshausen & Neumann, Würzburg 2005.

Paetzold Heinz, Ästhetik des deutschen Idealismus. Zur Idee ästhetischer Rationalität bei Baumgarten, Kant, Schelling, Hegel und Schopenhauer, Franz Steiner Verlag GmbH, Wiesbaden 1983.

Paetzold Heinz, Einleitung, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten, *Meditationes philosophicae de nonnullis ad poema pertinentibus*, übersetzt u. mit einer Einleitung hrsg. v. H. Paetzold, lateinisch-deutsch, Felix Meiner Verlag, Hamburg 1983.

Paetzold Heinz, Rhetorik-Kritik und Theorie der Künste in der philosophischen Ästhetik von Baumgarten bis Kant, [w:] *Von der Rhetorik zur Ästhetik. Studien zur Entstehung der modernen Ästhetik im 18. Jahrhundert*, G. Raulet (Hrsg.), Centre de recherche Philia, Rennes 1995.

Park Jeongwoo, Erfahrung, Habitus und Freiheit. Christian Wolffs Neubestimmung des Habitusbegriffs in der rationalistischen Tradition, [w:] *Die Psychologie Christian Wolffs. Systematische und historische Untersuchungen*, O.-P. Rudolph, J.-F. Goubet (hrsg.), Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2004.

Pazura Stanisław, *De gustibus. Rozważania nad dziejami pojęcia smaku estetycznego*, PWN, Warszawa 1981.

Pazura Stanisław, U źródeł "estetyki smaku", *"Studia filozoficzne"* 1977, nr 12 (145).

Paż Bogusław, *Apercepcja*, [w:] *Powszechna encyklopedia filozofii*, A. Maryniarczyk et al. (red.), Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, Lublin 2000, t. 1.

Paż Bogusław, *Epistemologiczne założenia ontologii Christiana Wolffa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2002.

Paż Bogusław, *Naczelna zasada racjonalizmu. Od Kartezjusza do wczesnego Kanta*, Wydawnictwo Aureus, Kraków 2007.

Paż Bogusław, *Problem criterium veritatis w filozofii leibnizjańsko-wolffiańskiej*, [w:] *Oblicza filozofii XVII wieku*, S. Janeczek (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2008.

Perelman Chaim, *Imperium retoryki. Retoryka i argumentacja*, przeł. M. Chomicz, red. nauk. R. Kleszcz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.

Peres Constanze, *Ästheteik in Leibniz' und Baumgartens Konzeption der Kontinuität und Ganzheit*, [w:] *Die Permanenz des Ästhetischen*, M. Sachs, S. Sander (hrsg.), VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden 2009. https://doi.org/10.1007/978-3-531-91472-5_7

Peres Constanze, *Sinnliche Erkenntnis - Experiment - Induktion. Zur Doppelfunktion der Ästhetik als Kunstphilosophie und 'Logik der Erfahrung' bei Alexander Gottlieb Baumgarten*, www.dgae.de/downloads/Peres_SinnlicheErkenntnis.pdf, dostęp 18.02.2012.

Perzanowski Jerzy, *Teofilozofia Leibniza*, [w:] *Gottfried Wilhelm Leibniz, Pisma z teologii mistycznej*, przeł. i oprac. nauk. M. Frankiewicz, wstęp i dodatek J. Perzanowski, Wydawnictwo Znak, Kraków 1994.

Perzanowski Jerzy, *Wymiary serca*, "Kwartalnik Filozoficzny" 2008, t. XXXVI, z. 3.

Peschke Erhard, *Einleitung zur Manuductio ad lectionem scripturae sacrae*, [w:] *August Hermann Francke, Schriften zur biblischen Hermeneutik*, E. Peschke (hrsg.), Walter de Gruyter, Berlin 2003, t. 1.

Peters Hans Georg, *Die Ästhetik Alexander Gottlieb Baumgartens und ihre Beziehungen zum Ethischen*, Juncker und Dünnhaupt Verlag, Berlin 1934.

Pimpinella Pietro, Veritas aesthetica. Erkenntnis des Individuellen und mögliche Welten, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Piselli Francesco, Ästhetik und Metaphysik bei Alexander Gottlieb Baumgarten, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Poppe Bernhard, Alexander Gottlieb Baumgarten: Seine Bedeutung und Stellung in der Leibniz-Wolffischen Philosophie und seine Beziehungen zu Kant. Nebst Veröffentlichung einer bisher unbekanntenen Handschrift der Ästhetik Baumgartens, Buchdruckerei R. Noske, Borna - Leipzig 1907.

Poręba Marcin, Możliwość rozumu. Ćwiczenia z metafizyki, Fundacja Aletheia, Warszawa 2008.

Postmodernizm. Antologia przekładów, wybrał, oprac. i przedmową opatrzył R. Nycz, Wydawnictwo Baran i Suszczyński, Kraków 1997.

Powszechna encyklopedia filozofii, A. Maryniarczyk et al. (red.), Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, Lublin 2000.

Poyre Henri, Co to jest klasycyzm, przeł. i posłowiem opatrzył M. Żurowski, PWN, Warszawa 1985.

Pöltner Günther, Estetyka filozoficzna, przeł. J. Zychowicz, Wydawnictwo WAM, Kraków 2011.

Rancière Jacques, Dzielenie postrzegalnego. Estetyka i polityka, przeł. M. Kropiwnicki i J. Sowa, wstęp M. Pustoła, słownik zestawiał K. Mikurda, Wydawnictwo Ha!art, Kraków 2007.

Rancière Jacques, Estetyka jako polityka, przeł. J. Kutyla i P. Mościcki, przedmową opatrzył A. Żmijewski, posłowie S. Žižek, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2007.

Reiss Hans, The 'naturalization' of the term 'Ästhetik' in eighteenth-century German: Alexander Gottlieb Baumgarten and his Impact, "Modern Language Review" 1994, 89.

<https://doi.org/10.2307/3735122>

Richards Robert J., Christian Wolff's Prolegomena to empirical and rational Psychology: Translation and Commentary, "Proceedings of the American Philosophical Society" 1980, vol. 124, nr 3, June.

Ritter Joachim, Zadanie nauk humanistycznych w społeczeństwie współczesnym, [w:] Studia z filozofii niemieckiej, t. II, Szkoła Rittersa, S. Czerniak, J. Rolewski (red.), teksty tłumaczeń z oryginałem porównał S. Czerniak, Wydawnictwo UMK, Toruń 1996.

Rudolph Oliver-Pierre, Die Psychologie Christian Wolffs und die scholastische Tradition, [w:] Die Psychologie Christian Wolffs. Systematische und historische Untersuchungen, O.-P. Rudolph, J.-F. Goubet (hrsg.), Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2004. <https://doi.org/10.1515/9783110932317>

Scattola Merio, Die Naturrechtslehre Alexander Gottlieb Baumgartens und das Problem des Prinzips, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Schmidt Horst Michael, Sinnlichkeit und Verstand. Zur philosophischen und poetologischen Begründung von Erfahrung und Urteil in der deutschen Aufklärung (Leibniz, Wolff, Gottsched, Bodmer und Breitingen, Baumgarten), Wilhelm Fink Verlag, München 1982.

Schmitt Arbogast, Die Entgrenzung der Künste durch ihre Ästhetisierung bei Baumgarten, [w:] Ästhetische Erfahrung im Zeichen der Entgrenzung der Künste. Epistemische, ästhetische und religiöse Formen von Erfahrung im Vergleich. Zeitschrift für Ästhetik und Allgemeine Kunstwissenschaft, Sonderheft, G. Mattenklott (hrsg.), Felix Meiner Verlag, Hamburg 2004.

Schmitt Arbogast, Schönheit: Gegenstand der Sinne oder des Denkens? Zur Theorie des Schönen 18. Jahrhundert und bei Platon, [w:] Kunst und Wissen. Beziehungen zwischen Ästhetik und Erkenntnistheorie im 18. und 19. Jahrhundert, A. Bauereisen, S. Pabst, A. Vesper (hrsg.), Königshausen & Neumann, Würzburg 2009.

Schmitz Hermann, Subjektivität. Beiträge zur Phänomenologie und Logik, H. Bouvier u. Co. Verlag, Bonn 1968.

Scholtz Gunter, Der Weg zum Kunstsystem des Deutschen Idealismus, [w:] Der Streit um die Grundlagen der Ästhetik (1795-1805), W. Jaeschke (hrsg.), Felix Meiner Verlag, Hamburg 1999 [wyd. pol. tegoż, Droga niemieckiego idealizmu do filozofii sztuki, [w:] Estetyka w świecie. Wybór tekstów, t. IV, M. Gołaszewska (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1994].

Schwaiger Clemens, Alexander Gottlieb Baumgarten - ein intellektuelles Porträt. Studien zur Metaphysik und Ethik von Kants Leitautor, Frommann-Holzboog, Stuttgart - Bad Cannstatt 2011.

Schwaiger Clemens, Baumgartens Ansatz einer philosophischen Ethikbegründung, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Schweizer Hans Rudolf, Ästhetik als Philosophie der sinnlichen Erkenntnis. Eine Interpretation der «Aesthetica» A.G. Baumgartens mit teilweiser Wiedergabe des lateinischen Textes und deutscher Übersetzung, Schwabe & Co Verlag, Basel - Stuttgart 1973.

Schweizer Hans Rudolf, Einführung, [w:] Alexander Gottlieb Baumgarten, Texte zur Grundlegung der Ästhetik, H.R. Schweizer (hrsg.), lateinisch-deutsch, Felix Meiner Verlag, Hamburg 1983.

Seel Martin, Ästhetik und Aisthethik. Über einige Besonderheiten ästhetischer Wahrnehmung - mit einem Anhang über den Zeitraum der Landschaft, [w:] tegoż, Ethisch-ästhetische Studien, Suhrkamp Verlag, Frankfurt a. M. 1996.

Seel Martin, Estetyka obecności fenomenalnej, przeł. K. Krzemieniowa, red. nauk. K. Wilkoszewska, Universitas, Kraków 2008.

Selmeci Andreas, Bildung zur Freiheit? Über Pädagogik, Roman und Spiel im 18. Jahrhundert, Königshausen & Neumann, Würzburg 1994.

Siemek Marek J., Poznanie jako praktyka. Prolegomena do przyszłej epistemologii, "Półrocznik filozoficzny młodych" 1986, nr 1.

Siemek Marek J., Racjonalizm i naturalizm w filozofii niemieckiego Oświecenia, [w:] Filozofia niemieckiego Oświecenia, wyboru dokonali oraz wstępem poprzedzili T. Namowicz, K. Sauerland, M.J. Siemek, PWN, Warszawa 1973.

Siemek Marek J., Wykłady z klasycznej filozofii niemieckiej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011.

Sloterdijk Peter, Du mußt dein Leben ändern. Über Anthropotechnik, Suhrkamp Verlag, Frankfurt a. M. 2009.

Słownik grecko-polski, na podstawie słownika Z. Węclewskiego oprac. O. Jurewicz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.

Słownik łacińsko-polski, pod red. M. Plezi, wyd. 2 reprint, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998-1999.

Solms Friedhelm, *Disciplina aethetica*. Zur Frühgeschichte der ästhetischen Theorie bei Baumgarten und Herder, Ernst Klett Verlag GmbH, Stuttgart 1990.

Speer Andreas, Weisheit, [w:] *Historisches Wörterbuch der Philosophie*, Schwabe & Co Verlag, Basel - Stuttgart 2005, t. 12.

Spree Axel, Die Aktualität der Ästhetik Baumgartens, [w:] *Aktualität der Aufklärung*. R. Rózanowski (hrsg.), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2000.

Stępkowski Dariusz, *Pedagogika ogólna i religia. (Re)konstrukcja zapomnianego wątku na podstawie teorii Johanna F. Herbarta i Friedricha D.E. Schleiermachers*, Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2010.

Stöckmann Ernst, *Anthropologische Ästhetik. Philosophie, Psychologie und ästhetische Theorie der Emotionen im Diskurs der Aufklärung*, Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2009.

<https://doi.org/10.1515/9783484970861>

Stöckmann Ernst, 'Natur des Menschen' als ästhetisches Paradigma. Anthropologischer Perspektivenwechsel in der Ästhetiktheorie der deutschen Spätaufklärung, [w:] *Ästhetik von unten. Empirie und ästhetisches Wissen*, M. Guthmüller, W. Klein (hrsg.), Francke, Tübingen 2006.

Strub Christian, System, [w:] *Historisches Wörterbuch der Philosophie*, Schwabe & Co Verlag, Basel - Stuttgart 1998, t. 10.

Strube Werner, Wissenschaft, schöne, [w:] *Historisches Wörterbuch der Philosophie*, Schwabe & Co Verlag, Basel - Stuttgart 2005, t. 12.

Suchodolski Bogdan, *Rozwój nowożytnej filozofii człowieka*, PWN, Warszawa 1967.

Szulakiewicz Marek, *Obecność filozofii transcendentalnej*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2002.

Tatarkiewicz Władysław, *Dzieje sześciu pojęć*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.

Tatarkiewicz Władysław, *Historia estetyki*, Arkady, Warszawa 1991, t. 3.

Tatarkiewicz Władysław, *O doskonałości*, PWN, Warszawa 1976.

Taylor Charles, *Źródła podmiotowości. Narodziny tożsamości nowoczesnej*, przeł. M. Gruszczyński, O. Latek, A. Lipszyc, A. Michalak, A. Rostkowska, M. Rychter, Ł. Sommer, naukowo oprac. T. Gadacz, wstępem poprzedziła A. Bielik-Robson, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.

Tedesco Salvatore, A.G. Baumgartens Ästhetik im Kontext der Aufklärung: Metaphysik, Rhetorik, Anthropologie, [w:] *Alexander Gottlieb Baumgarten. Sinnliche Erkenntnis in der Philosophie des Rationalismus: Aufklärung. Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte*, A. Aichele, D. Mirbach (hrsg.), t. 20, Felix Meiner Verlag, Hamburg 2008.

Thomas Andreas, Die Lehre von der moralischen Verbindlichkeit bei Christian Wolff und ihre Kritik durch Immanuel Kant, [w:] Die Psychologie Christian Wolffs. Systematische und historische Untersuchungen, O.-P. Rudolph, J.-F. Goubet (hrsg.), Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2004.

Vollkommenheit: Ästhetische Perfektion in Antike, Mittelalter und Früher Neuzeit, V. Olejniczak Lobsien, C. Olk, K. Münchberg (hrsg.), Walter de Gruyter, Berlin - New York 2010.

Welsch Wolfgang, Ästhet/hik. Ethische Implikationen und Konsequenzen der Ästhetik, [w:] Ethik der Ästhetik, C. Wulf, D. Kamper, H.U. Gumbrecht (hrsg.), Akademie-Verlag, Berlin 1994.

<https://doi.org/10.1515/9783050069654>

Welsch Wolfgang, Ästhetisches Denken, Philipp Reclam, Stuttgart 1990.

Welsch Wolfgang, Ästhetische Grundzüge im gegenwärtigen Denken, [w:] tegoż, Grundzüge der Ästhetik, Philipp Reclam, Stuttgart 1996.

Welsch Wolfgang, Estetyka i anestetyka, przeł. M. Łukasiewicz, [w:] Postmodernizm. Antologia przekładów. wybrał, oprac. i przedmową opatrzył R. Nycz, Wydawnictwo Baran i Suszczyński, Kraków 1997.

Welsch Wolfgang, Estetyka poza estetyką. O nową postać estetyki, przeł. K. Gucałska, red. nauk. K. Wilkoszewska, Universitas, Kraków 2005.

Wessell Leonard P. Jr., Alexander Baumgarten's Contribution to the Development of Aesthetics, "The Journal of Aesthetics and Art Criticism" 1972, nr 3 (30). <https://doi.org/10.2307/428739>

Witte Egbert, Logik ohne Dornen. Die Rezeption von A. G. Baumgartens Ästhetik im Spannungsfeld von logischen Begriff und ästhetischer Anschauung, Georg Olms, Hildesheim - Zürich - New York 2000.

Wittgenstein Ludwig, O pewności, przeł. M. Sady i W. Sady, wstępem opatrzył W. Sady, Aletheia, Warszawa 1993.

Wittgenstein Ludwig, Tractatus logico-philosophicus, przeł. i wstępem opatrzył B. Wolniewicz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.

Wundt Max, Die deutsche Schulphilosophie im Zeitalter der Aufklärung, Mohr, Tübingen 1945.

Zabieglik Stefan, Krzywe zwierciadło filozofii czyli dzieje pojęcia zdrowego rozsądku, Książka i Wiedza, Warszawa 1987.

Żelazny Mirosław, Źródłowy sens pojęcia estetyka. Rozprawy z historii estetyki niemieckiej, Wydawnictwo UMK, Toruń 1994.